

מצוות פדיון הבן

הקדמה

בפרשת השבוע מסופר על מצוות 'פדיון הבן': "וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָהוּ תִפְדֶּה" (שמות יג, ג). (שמות יג, ג)
כשנולד בן בכור הוא שייך לכהן, ולאחר 30 ימים מהלידה עלינו לערוך טקס בו האבא 'פודה'
את בנו באמצעות תשלום לכהן בסכום של 'חמישה סלעים'.

שאלות

א. אם האבא לא פדה את הבן כשהיה קטן, על מי מוטלת כעת האחריות לפדות – על האב או הבן?
ב. מי צריך לברך ברכת 'שהחיינו' בזמן טקס הפדיון – הכהן או האבא?

תשובות

א. התלמוד הבבלי והתלמוד הירושלמי נחלקו בנוגע לאחריות למצוות הפדייה.

התלמוד הירושלמי – המצווה חלה על האבא.

ולכן כאשר הבן גדל החובה עדיין חלה על האב לפדות את בנו.

נלמד מהפסוק "וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָהוּ תִפְדֶּה" ומודגש בו שהחובה היא על האבא לפדות את 'בניך'.

התלמוד הבבלי – החובה היא על הבן עצמו, אך מכיוון שהוא תינוק אבא שלו עוזר לו בכך.

ולכן כאשר הבן גדל החובה היא על הבן לפדות את עצמו.

נלמד מפסוק בפרשת קרח בו נאמר "אך פֹּדֶה תִפְדֶּה אֶת בְּכוֹר הָאָדָם" – בלי להדגיש את האבא במצווה.

ב. במסכת פסחים ישנו דיוק הלכתי מי מברך את הברכות במצוות 'פדיון הבן'.

בנוגע לברכת 'פדיון הבן' הראשונה והעיקרית, כולם סוברים שהאבא מברך.

בנוגע לברכת 'שהחיינו' נחלקו מי צריך לברך – הכהן או האבא:

א. הכהן – משום שקיבל כסף ויש לו שמחה בכך.

ב. האבא – משום המצווה שנדמנה לו על ידי הקב"ה.

להלכה נפסק שהאבא מברך גם את ברכת שהחיינו: "הלכתא, אבי הבן מברך שתיים".

ההוראה לחיים

שאלת הגמרא בנוגע לברכת שהחיינו מובאת במסכת פסחים מכיוון שמצווה זו קשורה עם חג הפסח וניתנה
ביציאת מצרים. באופן פנימי יש לה קשר לגאולה העתידה. מבואר בחסידות שבני ישראל נקראים על ידי הקב"ה
"בני בכורי",

ולעיתים לבוא בגאולה השלימה הקב"ה 'יפדה' וישחרר אותנו לחירות.

בנוגע לברכת שהחיינו ישנה משמעות פנימית הקשורה לאופן בו זה יתרחש.

מבואר בחסידות שאב וכהן הם שתי דרגות אצל הקב"ה:

אב – אור אינסוף שלמעלה מגדרי הטבע והשתלשלות העולמות.

כוהן – אור אלוקי המלוּבש בתוך גדרי העולמות.

המסקנה שברכת 'שהחיינו' נאמרת על ידי האב מרמזת לנו שהגאולה תהיה על ידי דרגה זו.

כלומר הגאולה תבוא בצורה שלמעלה מהטבע וסדר השתלשלות, בטוב הנראה והנגלה בקרוב ממש!